

Praktische gids voor docenten

Hoe kunnen we de SDG's in de praktijk brengen met onze
studenten?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Erasmus+ 2019 - 1 - ES01 - KA202 - 064622
KA202 - Strategic Partnerships for Vocational Education and Training

“Praktische gids voor docenten - Hoe kunnen we de SDG’s in de praktijk brengen met onze studenten?”

Maart 2021

Auteur: Rosto Solidário NGO

Bijdragers: Amycos NGO

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring in van de inhoud, die uitsluitend de mening van de auteurs weergeeft, en de Commissie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de informatie die erin is vevat.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

KA202 - Strategic Partnerships for
Vocational Education and Training
Erasmus+ 2019-1-ES01-KA202-064622

Partners:

1.- INTRODUCTIE

Voor wie is dit?

Als u docent professioneel onderwijs bent en u een of meer SDG's wilt integreren in het leerproces van uw studenten op basis van de Stairway-benadering, dan is dit stapsgewijze handboek iets voor u.

Wat is het doel?

Instrumenten en handvaten aanreiken voor een flexibel ontwikkelingstraject op basis van de Stairway to SDG-aanpak.

Waarom is het belangrijk om het te volgen?

Stairway to SDG is gebaseerd op transformatief onderwijs dat zich richt op gedragsverandering door reflectie en actie. Om een effectieve gedragsverandering te garanderen, is het nodig het leerproces te plannen en te meten aan de hand van de indicatoren die in deze aanpak worden voorgesteld.

Wat is mijn rol hierin?

Aangezien in het professioneel onderwijs de opleidingssectoren, leerplannen en de nationale contexten zeer divers zijn, is het niet mogelijk om één lesplan te maken dat voor iedereen geschikt is. Op de volgende pagina's stellen we een stapsgewijs pad voor dat u kunt aanpassen aan uw context en studenten.

2.- KADER

Deze methodologische benadering is gebaseerd op een reeks veronderstellingen met betrekking tot ervaringsleren (Beard & Wilson, 2002), duurzaamheidscompetenties op basis van Wiek (2011) en leerdoelen opgesteld door UNESCO.

Ervaringsleren op basis van actiegebieden om gedrag te veranderen

Ervaringsleren kan worden gedefinieerd als een "persoonsgerichte, ondersteunde benadering van individuele, groeps- of organisatieontwikkeling, die de jonge of volwassen lerende betreft, gebruikmakend van de elementen actie, reflectie, en overdracht" (Beard & Wilson, 2002). Voortbouwend op vroegere ervaringen van de student, moet iedereen in de groep door de facilitators begeleid worden om oefeningen uit te voeren volgens een cyclus van vier stappen die de Experiential Learning Cycle (Kolb, 1984) genoemd wordt: 1) Concrete ervaring; 2) Observatie en reflectie; 3) Vorming van abstracte concepten; 4) Testen in nieuwe situaties

Binnen Stairway to SDG moet de eerste stap de deelnemers in staat stellen een nieuwe situatie te ervaren of een bestaande ervaring te herinterpreteren. De tweede stap moet de deelnemers helpen om zich de ervaring van de eerste stap te herinneren, te beschrijven en te begrijpen. In stap 3 worden de deelnemers uitgenodigd om na te denken over hun eigen ervaring, gaan ze op zoek naar patronen en algemene conclusies en de verbanden met de "echte wereld". Ten slotte krijgen de deelnemers in stap 4 de kans om manieren te vinden om conclusies toe te passen op de wereld om hen heen en hun persoonlijk leven (Kolb, 1984). Deze stap is van cruciaal belang voor leerconsolidaties en kan nieuwe leercycli en veranderingsgedrag op gang brengen.

Het Stairway to SDG-voorstel omvat drie actiegebieden voor elk SDG. De actiegebieden werden gecreëerd op basis van een participatieve aanpak met reflectie van docenten en experts in duurzaamheid. Deze aanpak erkent hoe relevant het is om met de SDG's te werken op basis van de concrete ervaring en het dagelijks leven van de studenten (stap 1), creëert de mogelijkheid om te reflecteren en te conceptualiseren (stap 2 en 3) en brengt het in de praktijk (stap 4)

Actiegebieden worden gebruikt omdat de SDG's vanuit verschillende thematische gebieden, waarvan er vele verband houden met macrobeleidsvorming, moeten worden "vertaald" naar een individueel niveau om persoonlijke verantwoordelijkheid en engagement te bevorderen. Actie betekent iets concreets en meetbaars en houdt rechtstreeks verband met het gedrag van mensen en niet alleen met

hun ideeën, gedachten of meningen. Als wij duurzaamheid willen bevorderen, moeten wij de individuele verantwoordelijkheid en actieve deelname versterken.

Duurzaamheidscompetenties en leerdoelstellingen

"We bevinden ons in de beginfase van een fundamentele en wereldwijde transformatie in de interactie tussen mensen, hun instellingen, de technologieën die zij hebben gecreëerd, en de omgeving die zowel de thuis als de middelen biedt die dit alles mogelijk maken." (Wiek et al., 2011).

Er is een algemene consensus dat duurzame sleutelcompetenties burgers in staat stellen om constructief en verantwoordelijk om te gaan met de wereld van vandaag. Sleutelcompetenties zijn transversale competenties die noodzakelijk zijn voor alle lerenden van alle leeftijden wereldwijd (ontwikkeld op verschillende leeftijdsadequate niveaus). Kerncompetenties kunnen worden opgevat als transversaal, multifunctioneel en contextonafhankelijk.

In dit geval gebruiken we een gevalideerde reeks duurzaamheidscompetenties: Systeemdenken competentie; Anticiperende competentie; Normatieve competentie; Strategisch management en actie competentie; Interpersoonlijke competentie; Omarmen van diversiteit en interdisciplinaire competentie.

In deze benadering houden we rekening met de door de SDG's gedefinieerde leerdoelen van UNESCO, die cognitieve, sociaal-emotionele en gedragsmatige domeinen omvatten. Het cognitieve domein houdt verband met kennis en denkvaardigheden. Het sociaal-emotionele domein heeft te maken met sociale vaardigheden en zelfreflectie, waarden, attitudes en motivaties. Het gedragsdomein beschrijft actiecompetenties.

3.- PRAKTISCHE GIDS VOOR DOCENTEN

Op de volgende pagina's beschrijven wij een stapsgewijs pad, gebaseerd op uw behoeften, leerplan en vakken, om activiteiten met uw klas te plannen. Hier schetsen we vier opties voor de onderwijsactiviteiten die u kan uitvoeren met uw klas.

a. Stairway to SDG leerpad

Wij stellen een proces voor dat gebaseerd is op drie stadia die met de studenten moeten worden doorlopen:

- Initiële evaluatie - om het gedrag van de studenten te controleren als een pre-test. Dit kan met andere instrumenten gebeuren, maar de APP die wij ontwikkelen kan een nuttige en praktische manier zijn om dit te doen. Het is belangrijk om dit te gebruiken als zelfevaluatie voor de student en om meer informatie te verzamelen om de volgende fase voor te bereiden.
- Leerproces - samengesteld uit een reeks onderwijsactiviteiten die u kan terugvinden op onze website. We raden u aan de context te analyseren waarin u lesgeeft (de studenten, het leerplan, enz.), de beschikbare tijd om de SDG Stairway lesactiviteiten te doen en de SDG's waarmee u wilt werken;
- Eindbeoordeling - om de gedragsverandering na te gaan die zich voordoet in het leven van de student tijdens het leerproces. Dit is geen formele evaluatie maar een manier om de student zijn/haar evolutie tijdens het leerproces te laten erkennen.

Om dit proces te versterken, bieden wij de mogelijkheid om de studenten toe te voegen aan een web 2.0-community om acties te delen, te discussiëren, enz..

	Gedrag Initiële beoordeling	Leerproces	Gedrag eindbeoordeling
Tools	APP	Een reeks activiteiten om met de studenten uit te voeren met een oproep tot actie	APP
	Organisatorische beoordeling Web 2.0 gemeenschap voor de studenten		

Voordat dit proces met de studenten begint, moeten de docenten en/of de betrokken NGO-medewerkers een korte evaluatie van de beginsituatie maken en de activiteiten voor een specifieke

groep studenten plannen, aangezien het belangrijk is het leerplan, de doelgroep en de eigen behoeften van docenten en studenten te kennen.

4.- ONDERWIJSACTIVITEITEN

Rekening houdend met de beschikbare tijd en het gewenste leertraject, is het mogelijk om één van de vier paden te kiezen. Alle activiteiten en de APP kunnen afzonderlijk worden gebruikt, maar om een sterkere impact te hebben raden wij aan één van deze opties te volgen.

Leertraject	Opties:			
	A	B	C	D
Titel	“Simpel”	“Halfgevoorderd”	“5 Ps”	360°
Aantal SDGs	1	2 of meer	1 van de 5 Ps ¹	Volledige agenda
Aantal sessies	3 – 7	6 – 10	+ 10	+ 20
1. Inleidende sessie	1	1	1	1
2. Specifieke SDG-zitting	1 – 4 + <i>Oproep tot actie</i>	4 – 8 + <i>Oproep tot actie</i>	+ 8 + <i>Oproep tot actie</i>	+ 17 + <i>Oproep tot actie</i>
3. Slotzitting	1	1	2	2
Tijdschema	Van 1 tot 3 maanden	Half jaar	Half of 1 jaar	1 of 2 volle jaren

¹ The 17 SDGs are grouped into 5 subgroups / themes: People, Planet, Prosperity, Peace, Partnerships

Wat voor soort activiteiten kunt u kiezen in de verschillende sessies?

- **Initiële beoordeling** - u kunt de APP gebruiken om het gedrag met betrekking tot één SDG of meerdere te meten. Hoe u het gebruikt, hangt af van de gekozen optie. Voor opties D en E is het belangrijk om de vragen voor de 17 SDG's te beantwoorden, maar het is beter om dit op verschillende dagen en voor de inleidende sessie te doen. Voor de kortere opties kan de beoordeling worden opgenomen tijdens de inleidende sessie.
- **Inleidende sessie** – Wij raden aan eerst een activiteit uit te voeren om de studenten te motiveren en hun empathie voor de agenda te bevorderen. In het algemeen moet de activiteit de SDG's die je selecteert introduceren, maar het is belangrijk om aan te tonen dat de activiteit onderdeel is van de volledige 2030 agenda. Een eenvoudige activiteit om de SDG's te introduceren kan gebruikmaken van de video's per SDG op het webplatform, met een nabespreking met de studenten. In de kortere opties in deze sessie is het ook mogelijk om de eerste beoordeling te doen.
- **Specifieke sessies** - Als er verschillende sessies zijn, is het belangrijk om een "sneeuwbalproces" van toenemende complexiteit te creëren en de laatste activiteiten moeten meer verband houden met concrete acties en effectieve call to action-activiteiten. De eerste sessies over de onderwerpen moeten een meer inleidend karakter hebben om zelfreflectie te bevorderen op basis van het gedrag, de kennis en de ervaring van de deelnemers in het verleden. Om dit uit te voeren kunt u activiteiten en info selecteren die op het webplatform worden voorgesteld;
- **Oproep tot actie (uitdaging) activiteit** – Het zal belangrijk zijn om enkele sessies te doen die de studenten tot actie aanzetten. Deze oproep tot actie kan ook een actie zijn buiten de klas en/of school bvb een vrijwilligersactiviteit, een activistische demonstratie, een moestuin in de school, enz.
- **Slotzitting** – kies een activiteit die alle gebieden bestrijkt die eerder in de laatste sessies aan bod zijn gekomen, om de interdependentiedimensie van de agenda te versterken en systeemdenken en een multidisciplinair leerproces te bevorderen. De activiteit moet gebaseerd zijn op een afsluitende debriefing om het geleerde te consolideren. In de opties A, B kunt u in deze sessie ook een eindbeoordeling doen;

- **Eindbeoordeling** – U herhaalt dezelfde initiële beoordeling. Voor optie C en D kunt u een extra taak voor de studenten toevoegen, zoals een project om uit te voeren, een echte business case om op te lossen of een verslag van een vrijwilligerservaring om voor te stellen.

Daarna is het tijd om, op basis van de analyse, plannen te maken en beslissingen te nemen:

- Hoe lang wilt u dat dit leerproces duurt? Op basis hiervan kunt u de optie A, B, C, D kiezen of uw eigen leertraject ontwerpen;
- Met welke SDG's en actiegebieden wilt u aan de slag?
- Welke activiteiten wilt u doen?
- Wie zal verantwoordelijk zijn voor de sessies?

Tenslotte dient u dit te plannen en uit te voeren.

Daarvoor kunt u de volgende tabel gebruiken:

School	
Vak	
Klas	
Jaar	

Geselecteerde SDG's	
Aantal sessies	

Activiteiten	Wat?			Hoe?			Wanneer?										
	SDG	Actiegebied	Activiteit	Onderwerp	Facilitator (Teacher, guest,...)	Plaats	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	W9	W?	
Initiële beoordeling																	
Inleidende sessie																	
2e sessie																	
3e sessie																	
4e sessie																	
...																	
Oproep tot actie																	
Laatste sessie																	
Eindbeoordeling																	

6.- REFERENTIES

Beard, C. and Wilson, J.P. (eds) (2002) *The power of experiential learning: a handbook for trainers and educators*, Kogan Page: London.

Kolb, David A. (1984). *Experiential Learning. Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall cop.

Monroe, M. C. (2003). Two avenues for encouraging conservation behaviors. *Human Ecology Review*, 113-125.

Smith-Sebasto, N. J., & D'Costa, A. (1995). Designing a Likert-type scale to predict environmentally responsible behavior in undergraduate students: A multistep process. *The Journal of Environmental Education*, 27(1), 14-20.

UNESCO (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives*. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation: Paris.

Wiek, A. et al. (2011). Key competencies in sustainability: a reference framework for academic program development. *Sustain Sci*, 2011 (6), 203-218.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union